

DİSİPLİN SORUNLARI VE ÇÖZÜM YÖNTEMLERİ KONUSUNDA ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ

Yard. Doç. Dr. Bahri AYDIN

Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Bu araştırma, öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları disiplin sorunlarını ve bu sorunlara karşı uyguladıkları etkili/etkisiz çözüm yöntemlerini saptama amacını taşımaktadır. Araştırmada 69 ilköğretim II. kademe öğretmenine açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. Öğretmenlerin belirttikleri tepki biçimleri kodlanmış ve belli temalar oluşturulmuştur. Bu temaların, toplam kodlama içindeki yüzdeleri hesaplanmıştır. Öğretmenler, disiplin sorunları olarak; gürültü/konuşma, derse yönelik disiplin sorunları, öğrencinin kendi davranışsal sorunları, ilgisizlik, okula yönelik disiplin sorunları, arkadaşına yönelik disiplin sorunlarını ifade etmişlerdir. Bu sorunları çözerken etkili ve etkisiz olarak düşündükleri çözüm yöntemlerini belirtmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: disiplin sorunları, sınıf disiplini yöntemleri

TEACHERS PERCEPTIONS OF DISCIPLINE PROBLEMS AND CLASSROOM DISCIPLINE STRATEGIES

Bahri AYDIN, Asst. Prof.

Abant İzzet Baysal University, Faculty of Education

This study aims to specify the discipline problems which teachers face in their classes and which they use both effectively and ineffectively –when dealing with those problems. 69 junior high school teachers participated in this study and answered open-ended questions. Content analysis was conducted to analyze the data. Teachers' responses were coded and emerging themes were determined. In these themes, the percentage of each theme in total was determined. In conclusion, teachers reflected noise/talking, discipline problems regarding to course, classmates and school, students' behavioral problems and disinterest as discipline problems. When dealing with such problems the teachers reported both effective and ineffective ways in their personal views

Keywords: *discipline problems, classroom discipline*

bahri aydın

Son yıllarda sınıf yönetimi konusunda yapılan çalışmaların artması ve öğretmen yetiştiren kurumlarda sınıf yönetimi dersinin konulması bu alana ilginin arttığını göstermektedir. Yabancı alan yazına bakıldığında da sınıf yönetimi konusunda oldukça fazla çalışma yer almaktadır. Sınıf yönetimine artan bu ilginin, öğretmenin öğretimi gerçekleştirme rolünün yanında sınıf yönetimi rolünün de bulunmasından; öğrencilerin kazanacakları bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıkları etkilemesinden kaynaklandığı söylenebilir.

Sınıf yönetimin kapsamını; Turanlı (1995) öğretimi kolaylaştırma, öğrenme zamanını en üst düzeye çıkarma, olumlu atmosfer oluşturma, öğrencilerin yıkıcı davranışlarını önleme ve disiplin sorunlarıyla baş etme boyutlarında, Başar (1994) sınıf ortamının fiziksel düzeni, plan-program etkinlikleri, zaman düzenine yönelik etkinlikler, ilişki düzenlemeleri ve davranış düzenlemeleri (disiplin) olmak üzere beş boyutta, Evertson, Emmer, Clement ve Worsham (1997) sınıfın ve materyallerin fiziksel düzeni, kural ve prosedürlerin seçimi, öğrenci çalışmasının yönetimi, iyi bir başlangıç yapma, öğretimi planlama ve uygulama, uygun öğrenci davranışlarını oluşturma, öğretim için iletişim becerileri, sorun davranışların yönetimi, özel grupların yönetimi boyutlarında ele almışlardır.

Alan yazına bakıldığında sınıf yönetimi ile disiplin kavramları bazen birbirinin yerine kullanılmış, bazen disiplin, sınıf yönetiminin kapsamı içerisinde düşünülmüştür. Sınıf yönetimi ve disiplin konusundaki model ve yaklaşımlar ele alınırken Kameenui ve Darch, (1995) "sınıf yönetimi yaklaşımları" ifadesini kullanırken, Charles (1996) "disiplin modelleri" ifadesini kullanmıştır. Ancak disiplin kavramını sınıf yönetimi içerisinde ele almak daha uygun görülmektedir.

Disiplin konusunda farklı tanımlar yapılmaktadır. Ancak Borich (1996), bu yüzyılın ikinci yarısında sınıf disiplininin, istenmeyen öğrenci davranışlarına nasıl en iyi şekilde tepki gösterileceği sorununa odaklandığını ifade etmektedir.

Disiplin tanımlarına baktığımızda aşağıdaki kavramlarla ilişkili olduğu söylenebilir (Aydın, 2002).

- İstenmeyen davranış
- Öğretmen tepkileri
- öğrencinin kendini kontrolü
- kuralların uygulanması

bahri aydın

- öğrenme ortamını oluşturma
- uygun öğrenme etkinliklerine katılma
- öğrenme zamanının artırılması
- sorumluluğun öğretimi

İstenmeyen davranış, disiplinle ilgili önemli kavramlardan biridir. Evertson ve diğerleri (1997), istenmeyen davranış kavramının genel bir kavram olduğunu belirtmişlerdir. Bu nedenle istenmeyen davranışları önemsiz sorun, az önemli sorun, büyük fakat sınırlı etkisi olan sorun, artan veya yayılım gösteren sorun olmak üzere dört sınıfa ayırmışlardır.

Öğrencilerin yüksek sesle konuşması, izinsiz sırasını terk etmesi, ders süresince ilgisi olmayan çalışma yapması veya okuması, not yazma, şeker yeme, etrafa çöp atma, serbest çalışma veya gurup çalışması süresince fazla konuşma gibi örnekler nadiren meydana geldiğinde, sınıf etkinliklerine zarar vermediği veya öğrencilerin öğrenmesine ciddi müdahale etmediği için az önemli sorunlardır. Bu davranışlar, kısa sürdüğü ve bir veya birkaç öğrenci ile sınırlı olduğu sürece çok ciddi değildir.

Bir öğrencinin çoğu zaman ödevini yapmaması, konuşurken sınıf kurallarına uymada sıklıkla başarısız olması, sınıfta dolaşması veya bazı çalışmalarını yapmayı ret etmesi gibi bir etkinliği bozan veya öğrenmeye zarar veren davranışlar da sınıfta görülebilir. Eğer bu davranışlar bir veya birkaç öğrenci ile sınırlı ise, ortaklaşa yapılmıyorsa, büyük fakat sınırlı etkisi olan sorunlardır.

Öğrencilerin istedikleri zaman sınıfta dolaşmaları ve sürekli olarak konu dışında açıklamalar yapması gibi düzeni ve öğrenme ortamına tehdit eden az önemli sorunlar, artan ve yayılım gösteren sorunlar sınıfına girmektedir.

Kısa dikkatsizlik, etkinlikler arasında geçişte biraz konuşma, biraz dalgınlık gösterme, bir ödev üzerinde çalışırken az duraklama, kısa sürdüğü ve öğrenme veya öğretimi engellemediği için önemsiz olan sorunlardır.

Wolfgang, Kelsay (1995)'e göre de, istenmeyen davranışın ciddilik derecesi, farklılık gösterebilir. Öğretmen ve müdür, bir öğrencinin istenmeyen davranışına tepki gösterirken, uygun davranışın ne olabileceği konusunda, o davranışın şiddetini göz önünde bulundurmalıdır.

bahri aydın

İstenmeyen davranışın ciddilik derecesi

Biraz ciddi	—————→	çok ciddi
Sınıfta sakız çiğneme	öğretmene karşı gelme	hırsızlık
Ödevini yapmama	duvarlara yazı yazma	silah taşıma
Derse geç gelme	dersi bölme	uyuşturucu kullanma

Wragg ve Dooley'in 204 dersin analizi sonucunda istenmeyen davranış olarak en fazla aşırı gürültülü konuşmayı gözlemlemişlerdir (%38). Bu istenmeyen davranışı sırasıyla; görevle ilgisiz sözel olmayan davranış (%24), konu dışı konuşma (%23), materyallerin uygunsuz kullanımı (%20), kurala aykırı yemek/içmek (%12), yanlış zamanda davranışta bulunma (%11), yerinde duramama (%9), gülmeyi provoke etme (nükteli olmayan, alaycı olan) (%6), öğretmeni engelleme (normal konular dışında) (%5), fiziksel saldırı (%2), araç-gerece zarar verme (%1.5), öğretmenin sözünü dinlememe (%1.5), kopya çekme (%1.5), diğer öğrencileri suçlama (%1.5), öğretmeni suçlama (%1) izlemiştir (Alındığı kaynak Cohen ve Manion, 1990).

Henke ve arkadaşları tarafından 1994 yılında yapılan bir gözlemde, öğretmenler okullarında ciddi sorun olarak şunları görmekteyler (akt. Celep, 2000):

- %26 – öğrencilerin öğrenciye saygılı olmaması
- %25 – aile ilgisinin olmaması
- %21 – öğrenci kayıtsızlığı
- %17 – fakirlik
- %17 – öğrencilerin öğretmene saygısızlığı
- %13 – öğrenci devamsızlığı
- %10 – öğretmenlerin sözlü olarak tehdit edilmesi
- %10 – okula geç gelme.

Tulley ve Chiu (1995), 81 ilköğretim 54 ortaöğretim aday öğretmen üzerindeki araştırma sonuçlarına göre disiplin sorunları beş grupta toplamışlardır. (a) engelleme (konuşma, veya öğretimi kasıtlı kesen davranışlar (b) karşı gelme (saygısız davranış veya itaatsizlik, (c) dikkatsizlik (derste başka şeylerle ilgilenme,

bahri aydın

çalışmaya katılmama, sırayı terk etme, (d) saldırganlık (kavga etme, itişme, hakaret etme) ve (e) diğer (ağlama, yalan söyleme, geç kalma, kopya çekme, hırsızlık, sakız çiğneme).

Aydın (2001)'in 157 sekizinci sınıf öğrencisi üzerinde yaptığı çalışmada, toplam 292 disiplin sorunu belirlenmiştir. Bu sorunlar beş boyutta gruplandırılmıştır:

1. Gürültü/konuşma
2. Derse yönelik disiplin sorunları (dersi dinlememe, dersi kaynatmak isteme, kopya çekme, ilgisizlik....)
3. Öğretmene yönelik disiplin sorunları (öğretmenin sözünü kesme, karşı gelme, rahatsız etme....)
4. Arkadaşlarına yönelik disiplin sorunları (arkadaşını küçük düşürme, kötü şaka yapma, tartışma, küfürlü konuşma.....)
5. Diğer (ders araçlarına zarar verme, ders sırasında dışardan birinin girmesi...)

Sınıfta karşılaşılan disiplin sorunlarının üstesinden gelinmesi için, öğretmenin tepki biçimleri önem taşımaktadır. Tulley ve Chiu (1995)'in araştırmasında istenmeyen disiplin sorunlarına karşı aday öğretmenlerin uyguladıkları disiplin stratejileri yedi grupta toplanmıştır. (a) II. tip ceza, (bir yerde yalnız bırakma, verilen ayrıcalıkları geri alma, izole etme, (b) açıklama yapma (doğru veya istenen davranışı öğrenci veya tüm sınıfla tartışma, (c) tehdit ve ikaz (d) olumlu pekiştiriciler kullanma (övgü kullanma, onaylama, ödül verme), (e) strateji değiştirme (sesi alçaltma ya da yükseltme, öğrenciyi doğru gitme, yeni öğretim yaklaşımı veya politikaları kullanma, (f) I. tip ceza (dayak, öğrenciyi bağırma, rezil etme) ve (g) herhangi bir davranışta bulunmama (öğrenci davranışını önemsememe).

Aydın (2001)'in ilköğretim 8. sınıflar üzerinde yaptığı doktora çalışmasında; öğrenciler, öğretmenlerin disiplin sorunlarına karşı genellikle sözel olarak genel uyarıda bulduklarını ve bunu olumlu şekilde yaptıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca öğrenciler olumlu tepkide bulunma (kaba kuvvete başvurmama, konuşana soru sorma, yanlışlıkla yapılan hataları görmezden gelme, yanlışın niçinlerini anlatma, notu tehdit olarak kullanmama...), beden diliyle uyarma (bakışlarıyla ikaz etme), genel uyarıdan soran veya direkt olarak ismiyle ikaz etme tepkilerinde bulduklarını ifade edilmiştir.

bahri aydın

Sınıfta istenmeyen davranışların belirlenmesi, etkili çözüm yollarının uygulanması öğretmenin görevi olan eğitimin amaçlarını gerçekleştirme açısından önem taşımaktadır.

YÖNTEM

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim okullarında karşılaşılan disiplin sorunları, sorunlara uygulanan çözüm yöntemleri ve bu çözüm yöntemlerinin etkili/etkisizliğine ilişkin öğretmen görüşlerini saptamaktır.

Araştırma tarama modelinde yapılandırılmıştır. Tarama modelinde, varolan durum kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 1991). Bu modele uygun olarak öğretmenlere üç açık uçlu soruyu içeren bir ölçme aracı uygulanmıştır.

Örnekleme

Araştırmada, Bolu ili merkezinde yer alan ilköğretim okulu ve öğretmenleri tesadüfi örnekleme tekniğine göre seçilmiştir. Araştırma kapsamında 8 ilköğretim okulu ve 69 sekizinci sınıf öğretmeni yer almaktadır.

Verilerin Toplanması

Toplam 69 öğretmene, sınıflarında karşılaştıkları disiplin sorunları (öğretimi engelleyen istenmeyen davranışlar), bu sorunlara karşı uyguladıkları çözüm yöntemleri ve bu yöntemlerin etkili ya da etkisizliğine ilişkin görüşleri tarama modeli kapsamında açık uçlu üç sorudan oluşan bir formla sorulmuştur.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. Bu analizde toplanan veriler önce kavramsallaştırılır, bu kavramlar mantıklı biçimde organize edilir ve buna göre temalar saptanır. İçerik analizinin ilk aşamasında veriler kodlanır. Daha sonra bu kodlamalar bir araya getirilerek temalar

bahri aydın

oluşturulur (Yıldırım, Şimşek, 2003). Araştırmada, öğretmenlerin belirttikleri toplam tepki biçimleri kodlanmış ve belli temalar oluşturulmuştur. Bu temaların, toplam kodlama içindeki yüzdeleri hesaplanmıştır. Disiplin sorunlarına ilişkin tema ve kodlamalar tablo 1'de gösterilmiştir.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları disiplin sorunları ve etkili/etkisiz çözüm yöntemine ilişkin görüşlerinden yararlanılarak; gürültü/konuşma, derse yönelik disiplin sorunları, öğrencinin kendi davranışsal sorunları, ilgisizlik, okula yönelik disiplin sorunları, arkadaşına yönelik disiplin sorunları olmak üzere altı tema oluşturulmuştur. Aşağıda tablo 1'de öğretmenlerin belirttikleri sorunlara ilişkin kodlamaların oluşturduğu temalar, kodlamalar ve yüzdeler yer almaktadır.

Tablo 1. Disiplin Sorunlarına Yönelik Oluşturulan Temalar ve Kodlamalar

Disiplin sorunlarına ilişkin temalar	Temaların oluşturduğu kodlamalar	Yüzde %
Konuşma/gürültü	Konuşma/gürültü	25.3
Derse yönelik disiplin sorunları	Hazırlıksız gelme, araç gereç getirmeme, ödev yapmama, dersi dinlememe, ders dışı işlerle uğraşma, ders çalışmama, kopya çekme, dersi kaynatmaya çalışma, dersi ciddiye almama, not için çalışma, cevap vermeye çekinme, dersi başaramayacağını düşünme,	23.5
Öğrencinin davranışsal özellikleri	Sınıfın huzurunu bozma, dikkat dağınıklığı, saygısız davranışlar, söz almadan konuşma, kişilik sorunları, araç gereçle şakalaşma, küfürlü konuşma, kurallara uymada isteksizlik, gereksiz itirazlar, araç gereci düzenli kullanmama, birbirini şikayet etme, gezinme, sorumluluk almama, uyarıları dikkate almama, aldığı sorumluluğu yerine getirmeme	22.6
İlgisizlik	İlgisizlik	13.1
Okula yönelik disiplin sorunları	Devamsızlık, okul eşyalarına zarar verme, geç gelme, hedefi olmama.	8.1
Arkadaşlarına yönelik disiplin sorunları	Geçimsizlik, rahatsız etme, kavga etme, bağırma, dikkatini dağıtma, yanlış cevapla alay etme, arkadaş edinememe	7.2

bahri aydın

Öğretmenlerin karşılaştıkları bu sorunlara karşı uyguladıkları etkili/etkisiz çözüm yöntemlerine ilişkin görüşlerini ifade eden veriler de aşağıdaki tablo 2'de gösterilmiştir.

Öğretmenler, disiplin sorunları olarak; gürültü/konuşma, derse yönelik disiplin sorunları, öğrencinin kendi davranışsal sorunları, ilgisizlik, okula yönelik disiplin sorunları, arkadaşına yönelik disiplin sorunlarını belirtmişlerdir. Bu sorunları farklı yollarla çözmeye çalışmaktadırlar. Ancak sorunlara karşı uygulanan çözüm yöntemlerinin bazıları etkili olurken bazıları da etkili olamamaktadır.

Tulley ve Chiu (1995) ile öğretmenlerimizin belirttikleri sorunlar açısından ağlama, yalan söyleme, hırsızlık ve sakız çiğneme dışında diğer sorunlar arasında benzerlik görülmektedir. Öğretmenlerin sınıfta en fazla karşılaştıkları disiplin sorununun gürültü olduğu görülmektedir. Wragg ve Dooley'in çalışmasında da, en çok gürültülü konuşma istenmeyen davranış olarak gözlenmiştir (Alındığı kaynak Cohen ve Manion, 1990).

İzole etme, açıklama yapma ve ikaz, ödül verme strateji değiştirme, dayak, öğrenciye bağırma, rezil etme ve herhangi bir davranışta bulunmama tepkileri açısından Tulley ve Chiu (1995)'in araştırmasıyla benzerlik göstermektedir. Notu kullanma, ailesi ile görüşme, nasihat etme, sorumluluk verme, okul yöneticisine bildirme, göz iletişimi kurma, soru sorma, birebir konuşma tepkilerinin ise Tulley ve Chiu (1995)'in araştırmasıyla benzerlik göstermemektedir.

Öğretmenlerin disiplin sorunlarının çözümünde etkisiz olduğunu düşündüğü tepkileri ise; İkaz, kızma, bağırma, birebir konuşma, nasihat, aile ile görüşme, öğrenci ile görüşme, bakışla ikaz gibi tepkilerdir. Bu tepki biçimleri hem etkili hem de etkisiz olarak belirtilmiştir. Bir tepki biçiminin hem etkili hem de etkisiz olarak öğretmenler tarafından belirtilmesinin nedeni, öğrenciyi etkileme derecesiyle açıklanabilir. Bazı öğrenciler ikaz edildiğinde istenmeyen davranışlardan kaçınabilirken, kronik istenmeyen davranışlı öğrencileri çok fazla etkilemeyebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğretmenlerin sınıf içerisinde disiplin sorunlarıyla karşılaşmaları kaçınılmazdır. Önemli olan bu sorunlara etkili çözüm yöntemlerini uygulayabilmektir. Ancak etkili çözüm yöntemi öğrenciden öğrenciye,

bahri aydın

Tablo 2. Disiplin Sorunları ve Etkili/Etkisiz Çözüm Yöntemleri

Disiplin sorunları	Etkili çözüm yöntemi	Etkisiz çözüm yöntemi
Konuşma/gürültü	İkaz, yerini değiştirme, bire bir konuşma, dikkatini çekme, onaylamayan bakış, soru sorma, ailesi ile görüşme, sınıf kurallarını birlikte oluşturup onaylama, davranış yönetimi kitaplarından faydalanma, anlatılan konuyu değiştirme, susmalarını bekleme, konuyu örneklendirme, seviyesine uygun ders anlatma, kızma ismi ile uyarma, dersi ilginç hale getirme, notu kullanma (-)verme, tahtaya kaldırma, ilgisiz olduğunu ve rahatsız olduğunu belirtme.	İkaz, kızma, bağırma, birebir konuşma, nasihat, tahtaya kaldırma.
Derse yönelik disiplin sorunları	İkaz, notu kullanma(+,- verme), birebir konuşma, ödev kontrolü yapma, nasihat, araç gereci olmadığında temin etme, veli ile işbirliği, gelecekle ilgili telkinlerde bulunma, sorumluluk verme, davranışının geçersiz olduğunu belirtme, diğer öğretmenlerle işbirliği, günlük hayattan bir olay (fıkra, espri) anlatma, beden eğitimi dersinde eşofman getirmediğinde sınav çektirme, konuyu okutma, sözel pekiştirme kullanma, dövme idareye bildirme, ders dışı işlerle uğraştığında soru sorma- isim belirtmeden ilgisiz şeylerin kaldırılmasını söyleme, dersi kaynatmaya çalışıldığında ödev verme, yardım ederek başarıyı tatmasını sağlama.	İkaz, özel takip, sıkılınca dersi bırakıp hayattan örnekler verme, ödev kontrolü.
Öğrencinin davranışsal özellikleri	Birebir iletişim, uyarı, izin almadan konuştuğunda söz hakkı vermeme- parmak kaldırarak konuşmayı kural haline getirme, davranışının yanlışlığını belirtme, ailesi ile görüşme, dikkat çekme, ilgi gösterildiğini belli etme, istenilmeyen davranışları belirtme, fıkra-anı anlatma, derse istekli hale getirme, soru sorma, konuyu değiştirip güdüleme, davranışlarının sonucunu anlatma, sınıf içinde utandırma, sorumluluğu artırma, derse katma, bakışla ikaz etme, kötü örnek olmamalarını belirtme, çevresinden olumlu örnekler verme, notu kullanma, hata ve eksikliklerini söyleme, dikkate almama, az söz hakkı verme, aile-okul yönetimi-öğretmen işbirliği.	Aile ile görüşme, öğrenci ile görüşme, bakışla ikaz, uyarı.
İlgisizlik	Uyarı, bire bir ilgilenme, öğretmenlerle işbirliği, dersin işleniş yöntemini değiştirme, sorulu-cevaplı ders işleme, sınıf kurallarını birlikte oluşturup onaylama, konuyu değiştirme, kısa süreli dersi bırakarak oyun oynama veya şarkı söyleme,	Uyarı, öğrenciyle konuşma
Okula yönelik disiplin sorunları	Devamsızlıkta; idareye bildirme, ikaz Geç kalmada; izin kağıdı almasını isteme, geç kalmaması gerektiğini belirtme, görüşme ikaz, kızma Hedefi olmama için; aile ile görüşme, öğrenci ile görüşme, okul-aile-öğrenci işbirliği Okul eşyalarına zarar verdiğinde; ödetme	Uyarı, aile ile görüşme, okul yönetimine bildirme
Arkadaşlarına yönelik disiplin sorunları	İkaz, birebir konuşma, rehber öğretmene gönderme, davranışlarının kötü olduğunu belirtme, nasihat, kızma, ortak çözüm arama, anlaşabileceği bir arkadaşı ile oturtma	Nasihat, soru sorma.

bahri aydın

sorunun çok ciddi olmasından az ciddi olmasına göre farklılık gösterecektir. Bu araştırma bir yönüyle öğretmenlerin disiplin sağlama konusunda sahip oldukları bilgi dağarcığı konusunda bize bilgi vermektedir. Öğretmenler daha çok tüm karşılaştıkları sorunlara karşı ikaz yöntemini uyguladıklarını belirtmektedirler. Çalışmada dikkat çeken bir nokta da, öğretmenlerin uyguladıkları çözüm yöntemlerinin büyük bir çoğunluğunu etkili olarak düşünmeleridir. Burada öğretmenlerin, sınıf yönetimi ve disiplini sağlama konularında bir eğitim almadıkları ve kendilerini yetiştirmedikleri durumlarda, tecrübeleriyle sorunların üstesinden gelme becerilerini kazandıkları söylenebilir.

Bu tecrübelerin akademik çalışmalarla desteklenerek, okullarda ve sınıflarda uyulması gereken kurallar haline getirilmesi ve kurallara uyulmadığında öğrencinin karşılaşacağı durumların belirlenmesi öğretmenler, okul yöneticileri ve öğrenciler açısından kolaylıklar sağlayacaktır. Ayrıca öğretmenlerin, sınıf yönetimi ve disiplin alanlarındaki modeller konusunda bilgilendirilmeleri etkili çözüm üretebilmelerine katkı yapacaktır. Bu çalışma öğretmenlerin söyledikleri ile sınırlılık taşımaktadır. Yapılacak olan çalışmaların gözlemlerle desteklenmesi öğretmenlerin gerek karşılaştıkları disiplin sorunları gerekse uyguladıkları çözüm yöntemleri konularında belirtmedikleri durumların ortaya çıkarılmasını sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Aydın, B. (2001) Discipline problems at eight grade. *A.İ.B.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3,11-15.
- Aydın, B. (2002). *İlköğretim okullarında sınıf disiplininin sağlanması*. Bolu: A.İ.B.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Aydın, B. (2002). *Sınıf disiplini ve sınıfta beden dili*. Lefkoşa: XI. Eğitim Bilimleri Kongresi.
- Başar, H. (1994) *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem.
- Borich, G. D. (1996) *Effective teaching methods*. New Jersey: Prentice-Hall, inc.
- Celep, C. (2000). *Sınıf yönetimi ve disiplin*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Charles, C. M. (1996) *Building classroom discipline*. New York: Longman.

bahri aydın

- Cohen, L. ve Manion, L. (1990). *A guide teaching practice*. 3. Edition, London: Roudledge.
- Evertson, C.; Emmer, E.T.; Clement, B.S. ve Worsham, M. E. (1997). *Classroom management for elementary teacher*. Needham Heights, Allyn & Bacon.
- Kameenui, E. J. ve Darch, C. B. (1995) *Instructional classroom management*. New York. Longman.
- Karasar, N. (1991). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları
- Tulley, M. ve Chiu, L.H. (1995). Student teachers and classroom discipline. *Journal of Educational Research*, 88,3, 164-172.
- Turanlı, A. S. (1995). *Students' expectations and perceptions of teachers' classroom management behaviors*. Ankara:ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Wolfgang, C. H. ve Kelsay, K. L. (1995). Discipline and the social studies classroom, grades k-12.. *Social Studies*, 86, 4,175-183.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2003). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

İletişim

Yard. Doç. Dr. Bahri AYDIN
Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Eğitim Bilimleri Bölümü, Gölköy/Bolu
Tel: 0374 2534511